

Casting ChillHouse

*ChillHouse-tapahtuman tunnettavuuden arviointi
tamperelaisten tilanuorten keskuudessa sekä ideat
osallisuuden kehittämiseen*

Tero Myllyvirta ja Jussi Perämäki

Opinnäytetyö

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön
koulutusohjelma (210 op)

Marraskuu 2009

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ ABSTRACT

1 JOHDANTO	6
2 TAMPEREEN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT	8
2.1 Nuorten harrastus- ja vapaa-ajan palvelut	9
2.2 Ennakoiva nuorisotyö	10
3 OSALLISUUS	13
3.1 Osallisuus käsitteen määrittelyä	13
3.2 Ei-osattomuus	16
3.3 Nuorten osallisuus	18
3.4 Tampereen nuorisopalveluiden osallisuusmalli	20
3.4.1 Lasten ja nuorten osallisuus ja osallisuustoiminnan kehityshaasteet	21
3.5 ChillHouse-tapahtuman osallisuus	23
4. PRODUKTI	25
4.1 Suunnittelun eteneminen	25
4.2 Tavoitteet	26
4.3 Nuorisokeskusten sekä nuorten valinta	27
4.4 Toteutus	27
4.5 Dokumentointi	29
5 PRODUKTIN ARVIOINTI	30
5.1 Oma arvio produktin onnistumisesta	30
5.2 Tilaajan arvio	31

	3
5.3 Nuorten palaute	32
5.4 Ohjeita työpajan vetämistä varten	33
6 TULOKSET JA POHDINTA	36
6.1 Kehitysideat ChillHouse-osallisuuden näkökulmasta	40
LÄHDELUETTELO	42
LIITTEET	44
Liite 1: ChillHouse-markkinointivideo	
Liite 2: Casting ChillHouse-haastatteluvideo	
Liite 3: Työpajan rakenne	
Liite 4: Tilaajan arvio	

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

OPINNÄYTETYÖN TIIVISTELMÄ

Työn tekijät Tero Myllyvirta & Jussi Perämäki	
Työn nimi: Casting ChillHouse – ChillHouse-tapahtuman tunnettavuuden arviointi tamperelaisten tilanuorten keskuudessa sekä ideat osallisuuden kehittämiseen	
Työn ohjaaja Sanna Palviainen	Sivumäärä 48
Tiivistelmä	
<p>Casting ChillHouse on toiminnallinen opinnäytetyö, joka on toteutettu työpajallisina menetelmin viidellä Tampereen nuorisokeskuksella. Työpajoilla haluttiin selvittää nuorisotapahtuma ChillHousen tunnettavuutta nuorisokeskuksilla käyvien nuorten keskuudessa. Samalla haluttiin tietää, kuinka nuoret haluavat osallistua kyseiseen tapahtumaan ja mitä he haluaisivat ChillHousessa olevan. Tällä tavoin, nuoret pääsisivät vaikuttamaan ChillHousen sisältöön. Tutkittiin myös kuinka työpaja soveltuu nuorisotilalle käytettäväksi, osallistavaksi menetelmäksi.</p> <p>ChillHouse on talvilomafestivaali, jonka tarkoituksena on osallistaa tapahtumaan nuoria, joilla talviloman aikaan ei ole varaa viettää aktiivista lomaa. ChillHouse pidettiin ensimmäisen kerran 26.2.–28.2.2009, joka tavoitti noin 2700 tamperelaista nuorta. Nuorisotiloilta nuoria kävi kuitenkin vähän ja tavoitteena on saada heidät paremmin osaksi tapahtumaa.</p> <p>Toiminnalliset osuudet pidettiin viidellä Tampereen alueen nuorisotilalla loka- ja marraskuussa 2009. Työpajojen ryhmät käsittivät Lentävänniemen, Koivistonkylän, Hervannan, Linnainmaan ja Multisillan nuorisokeskuksilla käyvät nuoret. Työpajoihin osallistui yhteensä 49 nuorta, joista 34 vastasi Big Brother-tyylisessä päiväkirjahuoneessa kysymyksiin ChillHousesta. Työpajassa kävi ilmi, että tilanuoret tuntevat tapahtumaa yllättävän vähän ja nuoret haluavat olla enenevässä määrin tuottamassa itse ChillHouse-tapahtumaa.</p> <p>Työpajojen pitämisen jälkeen, suunniteltiin ohjeet työpajojen vetämiseen nuorisotilalla, mikä auttaa ottamaan huomioon oleellisen ensimmäisestä nuorisotilan yhteydenotosta, aina palautteen keräämiseen asti. Tilaajan arvion mukaan, työpaja on oivallinen tapa hankkia tietoa nuorten kiinnostuksesta ChillHouse-tapahtumaa kohtaan ja työpajasta saatuja tuloksia tulotisiin hyödyntämään seuraavassa ChillHousessa.</p>	
Asiasanat Osallisuus, osallistaminen, työpaja-toiminta, toiminnallinen opinnäytetyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

Äänekoski Campus

Sirkanpolku 1

44200 Suolahti

ABSTRACT

Authors

Tero Myllyvirta & Jussi Perämäki

Title

Casting ChillHouse – an evaluation of ChillHouse event recognizability among the young people in Tampere district youth centres and developing ideas of participation

Tutor

Sanna Palviainen

Number of pages

48

Abstract

Casting ChillHouse is a practice-based thesis which is implemented using workshop methods in five youth centres in the Tampere district. We wanted to find out what is the recognizability of a ChillHouse youth event among the young people in youth centres. Simultaneously we wanted to know how the young people would like to participate in the event and what they would like to do there. This way they are able to affect what the event contains. We wanted to find out how the workshop method we have created works in youth centres as an empowerment method.

ChillHouse is a winter break festival which is targeted to young people with financial limitation to spend active holidays. The organizers of the event want to make young people more a part of this event.

Workshops were kept in five youth centres in Tampere district between October and November 2009. There were 49 young people to take part into these workshops and 34 of them responded in a Big Brother styled diary room. The responses show that young people know astonishingly little about the event. They want to participate in producing the ChillHouse event even more.

After the workshops we gathered the guidelines how to run the entire workshop from the beginning until the end. According to subscribers estimates the workshop is an excellent way to obtain interests towards the ChillHouse event. The results are going to be used producing the next ChillHouse event.

Keywords

Practice-based thesis, participation, empowerment, workshops

1 JOHDANTO

Elämme yhteiskunnassamme tällä hetkellä jännittäviä aikoja. Talouslama hallitsee ja epätietoisuus vallitsee. Rahaa on säästettävä ihan kaikesta, se näkyy kaikkialla. Tämä näkyy myös nuorisolle suunnatuissa tapahtumissa ja palveluissa, joita vähennetään enenevässä määrin. Tampereen Nuorisopalvelut ovat myös joutuneet tuntemaan Tampereen kaupungin päättäjien skalpellien vedot. Säästökohteita on ollut hankala määrittää, mutta esimerkiksi A-live – nuorisokonsertit on toistaiseksi lakkautettu. Ensimmäistä kertaa 26.2–28.2.2009 järjestetty talvilomatapahtuma ChillHouse ei kuitenkaan joutunut nuorisotapahtumien hautausmaalle. Tavoitteena on tehdä ChillHousesta jokavuotinen tapahtuma niille nuorille, joilla ei ole varaa lähteä esimerkiksi koulujen talvilomien aikaan Lappiin laskettelemaan tai etelän lämpöön. Viime vuonna tapahtumassa kävikin noin 2700 nuorta, jotka pääsivät ilmaiseksi kokeilemaan taitojaan niin seinäkiipeilystä, tanssiesityksistä aina Elävän kirjaston materiaaliin.

Koska ChillHouse-tapahtumassa viime kerralla kävi varsin vähän nuorisotilalta olevia nuoria, tavoitteena onkin saada heidät osaksi tätä talvilomatapahtumaa. Tällöin heräsi ajatus tutkia Tampereen Nuorisopalvelun tuottaman ChillHouse-tapahtuman tunnettavuutta tamperelaisten nuorisotilanuorten keskuudessa. Halusimme myös tutkia ja kehittää tapahtuman osallisuutta lähtökohtana nuorten oma halukkuus ja kiinnostus.

Suunnittelimme toiminnallisen ChillHouse-työpajan, joka on innovatiivinen sekä houkutteleva, ja johon nuoren on helppo osallistua. Samalla halusimme kehittää menetelmän, jota voisi käyttää vastaisuudessakin. Viime keväänä tuottamamme ChillHouse-markkinointivideon avulla tutkimme videon herättämiä mielikuvia itse tapahtumasta ja samalla tiedustelimme kuinka he haluaisivat tapahtumaan osallistua ja mitä he haluaisivat seuraavalta ChillHouselta. Työpajan kautta heillä olisi mahdollisuus vaikuttaa. Toteutimme työpajan Tampereen alueen viidellä nuorisokeskuksella. Tutkimuksemme on ajankohtainen ja tarpeellinen, koska ChillHouse pyrkii vakiinnuttamaan asemansa vuosittaisena tapahtumana. On

siis tärkeää kartoittaa, miten tapahtuma vastaisi nuorten toiveita ja tarpeita mahdollisimman hyvin.

”Jos luulet olevasi liian pieni vaikuttamaan asioihin, yritä nukkua suljetussa huoneessa, jossa on moskiitto.”

- Afrikkalainen sananlasku

2 TAMPEREEN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT

Tampereen kaupungin nuorisopalvelut ovat ennaltaehkäisevää nuorisotyötä tekevä yksikkö, jossa työskentelee kuutisenkymmentä alan ammattilaista. Tampereen kaupungin uuden toimintamallin mukaan nuorisopalvelut kuuluvat lasten ja nuorten kasvun prosessiin. Nuorisopalvelut toimivat yhdessä koulujen, kotien ja järjestöjen kanssa. Toiminnan perustana ovat kasvatuksellinen työote ja terveet elämäntavat (Tampereen kaupunki 2009). Tampereen kaupunki otti käyttöön tilaaja-tuottaja-mallin 1.1.2007. Tämä tarkoittaa, että Tampereen kaupunki kilpailuttaa palvelunsa. Toisin sanoen, palvelun voi tilata periaatteessa keneltä vain, kunhan se toteutetaan. Tällä pyritään saamaan vaihtoehtoisia palveluntuottajia ja samalla kehittämään palveluntuotantoa. Tilaajalautakunnat vastaavat palvelujen järjestämisestä, jonka päätarkoituksena on, että palvelut ovat asiakaslähtöisiä. Tavoitteena on myös saada asiakkaan saama palvelu eli tuote hintoineen ja laatuineen näkyvämmäksi, joka edellyttää kustannuslaskelmaa sekä laatu- ja vaikuttamistavoitteiden täsmällistä määrittelyä. Tilaajalautakuntia on kuusi, joista kaksi noudattaa elämänkaariajattelua (lapset ja nuoret sekä ikäihmiset). Nuorisopalvelut kuuluvat elämänkaariajattelun mukaisesti lasten ja nuorten tukemisen tilaajalautakuntaan. Tällä tavoin Tampereen nuorisotyötä on yritetty rajata entistä paremmin. (Savisaari 2008,11–14.)

Tampereen nuorisopalvelut kiinnittävät erityistä huomiota perusnuorisotyöhön, sen edellytysten vahvistamiseen sekä ennaltaehkäisevän toiminnan tärkeyteen. Perheiden ja koulujen kasvatustyötä tuetaan kaikin tavoin. Nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää lasten ja nuorten persoonallista, kulttuurillista ja sosiaalista kehitystä. Tämän lisäksi vahvistetaan itsenäistymisprosessia sekä edistetään kykyä tulla toimeen eri sukupolviin ja kulttuureihin kuuluvien ihmisten kanssa. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 2-6.) Nuorisopalvelut hyödyntävät poikkihallinnollista verkottumista sekä kiinteää yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden, esimerkiksi nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa.

Nuorisopalvelut tarjoavat nuorille harrastus- ja vapaa-ajanpalveluja, ennakoivan nuorisotyön palveluja ja osallisuus- ja vaikuttamispalveluja. Näitä ovat esimer-

kiksi: asuinalueiden nuorisokeskukset, toimintakeskus ja nettikahvila Vuoltsu, leiritointakeskus Antaverkka, liikennepuisto, Alive-konsertit, askartelu-, tanssi-, valokuvaus-kurssit, lasten ja nuorten leirit, kansainväliset nuorisotapaamiset, järjestötapaamiset ja tuotantotuet, nuorisofoorumi sekä lasten parlamentti. Nuorisopalvelut tukevat myös lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamishankkeita sekä nuorisotyötä tekeviä järjestöjä ja yhteisöjä (Tampereen kaupunki, 2009).

2.1 Nuorten harrastus- ja vapaa-ajan palvelut

Nuorten harrastus- ja vapaa-ajanpalveluiden pääajatuksena on, että nuoren itsetuntoa vahvistetaan vapaa-aika- ja harrastustoiminnalla sekä tarjotaan kehittämistä tukevia elämyksiä ja kokemuksia. Tämän lisäksi tuetaan itsenäistymistä ja hankitaan ammatissa tarvittavia taitoja. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 8.)

Nuorten harrastus- ja vapaa-ajan palvelut sisältävät järjestötoiminnan tukemisen ja kansainvälisen nuorisotoiminnan, leiri- ja muun loma-ajan toiminnan, nuorisokulttuurin edistämisen erilaisten tapahtumien myötä, nuorisotiedotuksen ja palveluneuvonnan sekä Toimintakeskus Vuoltsun toiminnan (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 8). Järjestötoiminnan tukemisella luodaan Tampereen alueen nuoriso- ja harrastusjärjestöille sekä yksittäisille lapsille että nuorille toimintaedellytyksiä harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Leiri- ja muu loma-ajan toiminnalla tarjotaan tamperelaisille nuorisolle toimintaa loma-aikoina kuten koululaisten kesälomalla. Nuorisokulttuurilla Tampereen nuorisopalvelut pyrkii edistämään sen myönteistä kehitystä ja nuorisokulttuurin merkitystä osana nuorten kasvuprosessia. Esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa (konsertit, urheilutapahtumat) nuorisopalvelut ovat järjestäjänä tai yhteistyökumppanina nuorisokulttuurin nojautuen. Toimintakeskus Vuoltsulla on tarjottavanaan monipuoliset vapaa-ajan mahdollisuudet, jonka kurssitoiminta on laajaa, ottaen huomioon kaikenikäiset ikäryhmät (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 9-11).

2.2 Ennakoiva nuorisotyö

Ennakoiva nuorisotyö on ensisijaisesti lapsille ja nuorille suunnattua vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuvaa vapaa-ajan toimintaa. Työ on lähtökohteisesti suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja tavoitteellista mutta se myös mukautuu tarpeen ja tilanteen vaatimalla tavalla. Toimintamuotoina käytetään avointa toimintaa nuorisotaloilla, aluetoimintaa kaupunginosissa, sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä sekä ennakoivaa päihdetyötä. Toiminnallisien menetelmin pyritään vaikuttamaan lasten ja nuorten elämään siten, että ei-toivottu kasvua ja kehitystä vaarantava toiminta vähenee tai ei edes ehdi alkaa. Vaikka toiminta on vapaaehtoista, esiintyviin ongelmiin (alkoholi, huumeet väkivalta yms.) yritetään puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ennakoivaa työtä tehdään kaikilla lasten ja nuorten eri toiminta-alueilla samanaikaisesti (asuinalueet, koulut, verkostot, hallinto jne). Ennakoivan nuorisotyön tavoite on yksinkertaisesti toimintamalli, jossa hyvä elämä kohtaa lapsen sekä nuoren (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 13).

Ennakoivaan nuorisotyöhön kuuluva avoin nuorisotalotoiminta voidaan laskea suurimmaksi toimintamuodoksi. Nuorisotiloja on yksitoista ja ne on kohdistettu 7-17-vuotiaille. Tiloilla he voivat ohjatusti ja valvotusti harrastaa ja viettää vapaa-aikaansa. Toiminnan suunnittelua, toteutusta ja arviointia tehdään yhdessä lasten ja nuorten kanssa. Avoimen toiminnan tavoitteena on tarjota kokoontumispaikka lapsille ja nuorille, joka on turvallinen, laadukas ja päihteetön. Tämän lisäksi nuorisotaloilla järjestetään toimintaa ohjaajien johdolla, joka on lapsen tai nuoren iälle soveltuvaa. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 14.)

Aluetoiminnalla tarkoitetaan tietylle alueelle tai kaupunginosalle kohdistettua palvelua, jota toteutetaan osana nuorisotalotoimintaa. Jokaisen alueen (läntinen, itäinen ja eteläinen alue) toimintaa koordinoi nuoriso-ohjaaja, jonka tehtävänä on kartoittaa oman alueensa nuorisopalveluiden tarvetta ja olla linkkinä muiden toimijoiden välillä. Tavoitteena on järjestää tarpeellisia palveluita omana

toimintana sekä tuetaan ja kehitetään paikallistason toimintaa. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 16.)

Tampereen nuorisopalveluilla sosiaalinen vahvistaminen on luonteeltaan ennakkoivaa ja asiakaslähtöistä työtä, jonka tavoitteisiin kuuluu lapsen tai nuoren tarvittavien verkostojen tukeminen ettei syrjäytymistä tai irtautumista yhteiskunnasta tai yhteisöistä pääsisi syntymään. Työmenetelmät ovat osallistavia ja ratkaisukeskeisiä, asiakkaan tai ryhmän tarpeesta riippuen. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 17.)

Ennakoivan päihdetyön tarkoituksena on tukea lasten ja nuorten elämän hallintaa sekä pyrkimystä päihteettömyyteen neuvonnan, ohjauksen ja tapahtumatoiminnan keinoin. Toisena pyrkimyksenä on nostaa ennakoivan päihdetyön näkökulma esiin lasten ja nuorten elämään vaikuttavien toimintojen suunnittelun, valmistelun ja päätöksenteon eri vaiheissa. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 17.)

2.3 Nuorten osallisuus- ja vaikuttamispalvelut

Nuorten osallisuus ja vaikuttamispalveluiden tärkein tarkoitus on lisätä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia ja näin edistää lasten ja nuorten kuulemistä heitä käsiteltävissä asioissa. Osallisuus- ja vaikuttamispalveluiden avulla tarjotaan, kehitetään ja toteutetaan erilaisia osallistumista mahdollistavia malleja. Kehitystä lasten ja nuorten osallisuuteen edistetään poikkihallinnollisesti sekä yhteistyössä kaupungin eri toimijoiden kanssa. (Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007, 18.)

Osallisuus- ja vaikuttamispalveluissa lähtökohtana on tasavertaisuus. Kaikki suunnitellaan yhdessä eikä aikuinen ole auktoriteettina yläpuolella. Kuulemisella tarkoitetaan kaikkiin nuorten elämän osa-alueisiin liittyvää kuulemistä aina tapahtumista poliittiseen päätöksentekoon. Yksi tavoitteista on verkkotekniikan

hyödyntäminen suoran osallistumisen mahdollistavana välineenä yhä paremmin. Tampereen Nuorisopalveluilla onkin aloitettu suunnittelemaan erilaisia mahdollisuuksia yhteisöllisen työskentelytavan ottamisesta mukaan toiminnan suunnitteluun. Toisin sanoen nuoret sekä vanhemmatkin, pääsisivät sanomaan mielipiteen, mihin suuntaan nuorisopalvelut tulevaisuudessa viedään (Tampereen kaupunki 2009).

Osallisuus- ja vaikuttamispalveluiden alle lasketaan kanavat, mitä kautta lapset/nuoret voivat vaikuttaa. Niitä on lasten parlamentti, nuorisofoorumi ja nuorisovalvuri.

Tampereen lasten parlamentin toiminnan tavoitteena on tarjota lapsille mahdollisuus vaikuttaa lapsiin liittyviin asioihin Tampereella ja antaa sitä kautta heille onnistuneita vaikuttamisen kokemuksia. Onnistuneiden osallisuus-kokemusten kautta lapsen on helpompi omaksua aktiivinen ja osallistuva elämäntapa. Lasten parlamentti tekee yhteistyötä Tampereen kaupungin, koulujen sekä muiden paikkakuntien lasten parlamenttien kanssa. (Tampereen kaupunki 2009).

Tampereen Nuorisofoorumin keskeisin tehtävä on vaikuttaa nuorten elämiseen ja viihtymiseen liittyviin asioihin. Nuorisofoorumi seuraa nuoria koskevaa päätöksentekoa ja tekee omia aloitteita tärkeinä pitämistään asioista. Nuorisofoorumi on tehnyt aloitteita mm. bänditilojen lisäämiseksi, nuorisokahvilan saamiseksi Tampereelle sekä osallistumis- ja puheoikeuden saamiseksi haluamiinsa lautakuntiin (Tampereen kaupunki 2009).

Nuorisovalvuri on tamperelaisten lasten ja nuorten alueellinen vaikuttamiskanava. Tämä järjestetään yhteistyössä nuorisopalveluiden sekä perusopetuksen kanssa. Nuorisovalvurin käytännön toteutuksesta vastaa siis kaupungin nuorisopalvelut yhteistyössä alueen koulujen kanssa. Nuorisovalvurin perusidea on se, että alueen koulut valmistautuvat oppilaskuntiensa kautta tapahtumapäivään. Valmistautuminen voi olla kysymysten miettimistä tai valmiiden kannanottojen tekemistä. Valmistautuminen riippuu Alvarista, sen teemoista ja alueellisista painopisteistä. Itse tapahtumapäivänä työskennellään pienryhmissä ja tavataan kaupungin päättäjiä - valtuutettuja, pormestareita, virkamiehiä ja muita asiantuntijoita (Tampereen kaupunki 2009).

3 OSALLISUUS

3.1 Osallisuus käsitteen määrittelyä

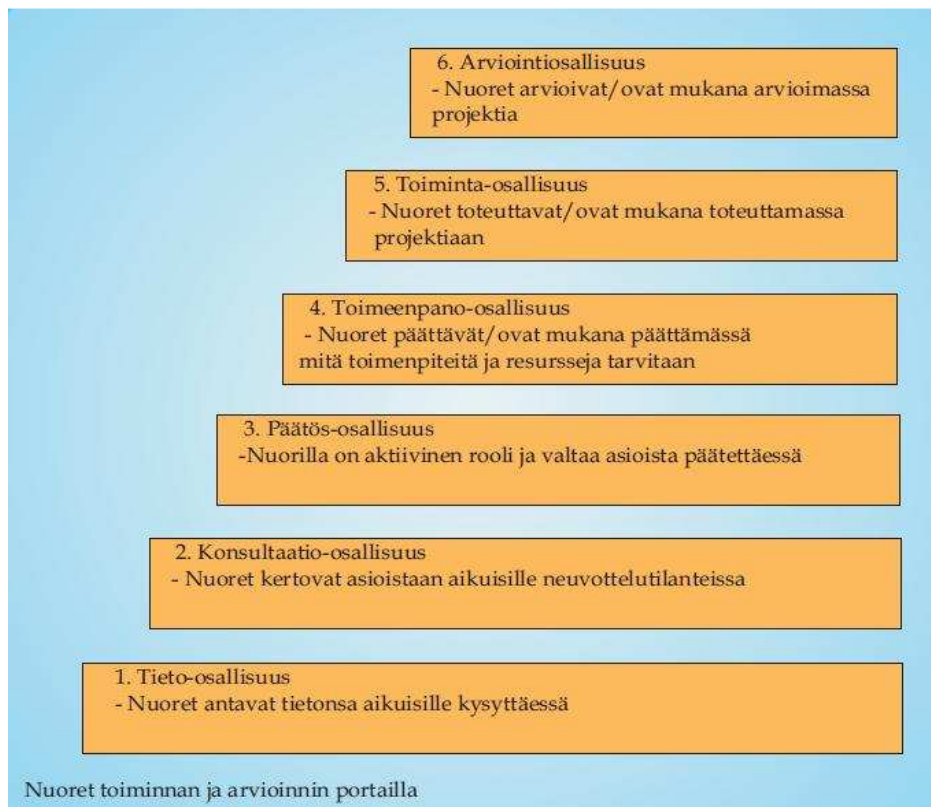
Osallisuus on sanana monimutkainen käsite, joka on vaikea selittää yksioikaisesti. Useasti poliittinen aktiivisuus mielletään osallisuudeksi (Pietilä 2007, 22). Tämä luultavasti johtuu osittain siitä syystä että pohja lasten ja nuorten oikeus osallisuuteen on luotu YK:n lasten oikeuksien sopimuksessa, kuntalaissa ja etenkin nuorisolaissa, jossa sanotaan että nuorta on kuunneltava häntä koskevissa asioissa (Nuorisolaki 2006/72). Koska vaikuttaminen ja yhteisten asioiden hoitaminen on politiikkaa, osallisuus saa osakseen poliittista kaikia. Kuitenkin erona osallisuudelle ja vaikuttamiselle, on niiden tarkoituksellisuus. Osallisuus on aina tarkoituksellista ja vapaaehtoista, siksi on muistettava etteivät lait ja sopimukset saa aikaan vielä osallisuutta (Pietilä 2007, 23–24; Gretschel 2002b, 101). Peilaamme osallisuuden määritelmää eniten Anu Gretschelin osallisuuden mallin kautta, koska Suomessa Gretschel on tutkinut juuri osallisuutta kaikkein eniten.

Gretschel (2002a, 50) korostaa, että osallisuus on tunnetta osallisuudesta eli mitä nuoren tunnetasolla tapahtuu. Tämä heijastuu nuorten tuntemuksista, tiedoista, tarinoista ja kyvyistä tuoda oman näkemyksensä esille. Gretschel kuvaakin osallisuutta englannin kielisellä sanalla *empowerment*, joka tarkoittaa voimaantumista ja valtautumista. Voimaantuminen on psykologinen tunne, joka vahvistaa nuoren itsetuntoa. Hän tuntee itsensä vahvaksi ja tarpeelliseksi. Valtautumisen taas kuvaa nuorille tarjoutuneita sosiaalisia ja poliittisia mahdollisuuksia osallisuusprojektien kautta. Nuori tuntee, että yhteisöllisyyden kautta on mahdollisuus toteuttaa nuorille tärkeitä asioita. (Gretschel 2002c, 17.) Nämä edellä mainitut sanat kuvaavat osallisuuden tunteessa yhdistyvää tunnetta ja kompetenssia. Tämä taas saa nuoren tuntemaan itsensä tärkeäksi ja roolinsa merkittäväksi. Pätevyyden tunne ja oman roolin arvostaminen heijastuu taitona arvioida omaa sekä yhteisön tarkoitusperiä, odotuksia ja päämäärien toteutumista (Gretschel 2002b, 91). Nuori ei osallisuudessa pelkästään osallistu tai vaikuta, vaan hän *kokee* osallisuuden tunnetta omassa ympäristössä kuten kotona, koulussa tai nuorisotalolla. Osallisuuden toteutuminen on paljolti kiinni juu-

ri yhteisöjen merkityksellisyydellä. Osallisuutta ei voi toteuttaa, jos yhteisön rakenteet eivät ole kunnossa (Pietilä 2007, 14).

Gretschel on kehittänyt nuorille suunnatun, Anna-Katriina Salmikankaan suunnitteleman, osallisuuden portaat. Alun perin portaat oli kehitetty hahmottamaan kuntalaisen vaikuttamistapoja osallisuushankkeissa. Gretschel halusi jatkojalostaa ja kohdentaa osallisuuden portaita juuri nuoria varten. Gretschelin osallisuuden portaat mahdollistavat ja osallistuttavat nuoret olemaan mukana projektien jokaisessa vaiheessa. Ensimmäisessä, *tieto-osallisuudessa*, nuori saa ulkokohtaista tietoa aikuisilta ja nuoret antavat omat tietonsa ja taitonsa aikuisille. Tällä tarkoitetaan että nuoret kertovat neuvotteluvaiheessa asioistaan ja kiinnostuksen kohteista aikuisille. *Konsultaatio-osallisuutena* pidetään yhteissuunnittelua, jossa päätösten valmistelu tehdään vuorovaikutuksessa projektin vetäjän (aikuisen) ja osallistujan (nuori) välillä. Toisin sanoen nuoret kertovat vetäjälle, mitä he haluavat tehdä. *Päätös-osallisuus* on demokratiaa, jossa nuoret saavat olla päättämässä ja vaikuttamassa projektin asioista, kuten budjetista ja resurssien suuruudesta. *Toimeenpano-osallisuudessa* nuori osallistuu päätöksentekoon, eli kuinka projektin budjetti käytetään ja miten resurssit jaetaan. Tämän jälkeen nuori on toteuttamassa projektia, jota kutsutaan *toiminta-osallisuudeksi*. Viimeisessä vaiheessa, *arviointi-osallisuudessa*, nuori on arvioimassa projektin onnistumista.

Kuvio 1 Nuoret toiminnan ja arvioinnin portailla



(Gretschel 2002b, 71)

Gretschelin osallisuus-määritelmä on hyvin toiminnallinen. Tämä tarkoittaa, että osallisuusjärjestelmän on mahdollistettava nuoren osallisuus nuorten omissa projekteissa alusta loppuun. Nuoren on saatava olla mukana projektin jokaisessa vaiheessa, ideoinnissa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Osallisuusjärjestelmän on oltava sen mukainen, että nuorelle tarjotaan vastuuta ja hänen mielipiteitään kuunnellaan sekä kunnioitetaan. Järjestelmällä on oltava käsitys osallisuuden ideologiasta, nuorten tasolta lähtevistä toiminnan menetelmistä sekä kykyä arvioida kehittää toimintaa suhteessa nuoriin (Gretschel 2002b, 69; 179–186).

Gretschelin määritelmä keskittyy suurimmalta osin osallisuusprojekteihin ja tätä kautta saavutettuun osallisuuden tunteeseen tai sen puutteeseen. Vuonna 2002 aloitettiin silloisen pääministerin, Paavo Lipposen, johdolla toimenpideohjelma nuorten osallisuuden edistämiseksi. Toimenpideohjelman painopiste on enemmän sosiaalipedagogiikan, toisin sanoen sosiaalisten suhteiden ylläpitämisen ja vahvistamisen, syrjäytymisen ehkäisyn sekä osallisuuden edistämisen puolella. Sosiaalipedagogiikka antaa osallisuuden määritelmälle näkökulman sosiaalise-

na vahvistajana, joka ennaltaehkäisee ongelmia (Pietilä 2007, 12). Sosiaalipedagogisessa työssä yritetäänkin integroida ihminen yhteiskuntaan. Yhteiskuntaan kiinnittyminen, osallisuus ja osallistuminen edellyttävät ihmiseltä identiteetin ja itsenäisyyden kehitystä, jonka kautta hän luo suhteet yhteiskuntaan ja instituutioihin, joissa hän elää ja nämä ovat osallisuutensa ja osallistumisensa, integroitumisensa ja elämänhallintansa kannalta merkityksellisiä. (Hämäläinen 1999, 79.)

Toimenpideohjelman pöytäkirjassa tuodaan esiin että nuoren perheellä ja arkielämällä on voimakkain vaikutus osallisuuden tunteeseen ja tämä tunne syntyy kokemuksesta (Toimenpideohjelma nuorten osallisuuden edistämiseksi 2002, 19). Tärkeänä pidetään lähiyhteisön yhteistyötä, jatkuvuutta, turvallisuutta sekä terveitä ihmissuhteita, mitkä kasvattavat nuoren sosiaalista pääomaa. Nuoren pakottaminen ei hyödytä ketään (Pietilä 2007, 13). Jos nuori ei saa tarvittavaa tukea perheeltä tai nämä tukirakenteet ovat puutteelliset, koulussa ja työelämässä olevien aikuisten tuki voi olla ainut osallisuutta edistävä kasvupaikka. Esiin nostetaan myös yhteiskunnan arvo- ja moraalipohja, jonka yhtenäisyys vahvistaa nuoren osallisuutta yhteiskunnassa (Toimenpideohjelma nuorten osallisuuden edistämiseksi 2002, 5-6).

Vaikka Gretschelin näkökulma osallisuuteen onkin erilainen kuin Toimenpideohjelmassa, molemmissa nostetaan esille aikuisen roolin tärkeys. Ilman aikuisen (vanhemmat, opettajat, nuorisotyöntekijät) tukea ja ymmärrystä, nuorten osallisuus voi jäädä puolitiehen tai sitä ei tapahdu ollenkaan. Osallisuuden on oltava itse arvo eikä vain uusi projekti. Siksi myös moniammatillisen yhteistyön (kunnat, seurakunnat, järjestöt) arvoa korostetaan osallisuuden edistämiseksi (Toimenpideohjelma nuorten osallisuuden edistämiseksi 2002, 17; Gretschel 2002b, 186).

3.2 Ei-osattomuus

Gretschel (2002b, 105) ottaa esiin myös näkökannan ei-osallisuudesta, eli mitä osallisuus ei ole. Kun nuori ei ole saavuttanut voimaantumisen tai valtautumisen subjektin positiota, osallisuutta ei ole tapahtunut. Toisin sanoen osallisuuspro-

jekti ei ole tuonut nuorelle positiivisia elämyksiä eikä hän ole tuntenut itseään tärkeäksi osallisuusprosessin aikana. Tätä voidaan myös mitata osallisuusprosessin tai –projektin onnistumisella. Onnistumisen kannalta tärkeä tekijä on toimintaympäristö ja vuorovaikutus kiinnittyminen nuorten osallisuustoimintaan. Laadukkaan osallisuusympäristön avulla tuetaan nuorten voimaantumista ja valtautumista, jolloin osallisuusprosessien ja –projektien laatu paranee. Nuorten osallisuuden tunteet ovat suoraan verrannollisia toiminnan onnistumiseen. Kuitenkaan tämä ei tarkoita sitä mitä konkreettista on saatu aikaan, vaan ovatko nuoret päässeet osallistumaan toimintaan haluamallaan tavalla ja onko nuorten ideoita kuunneltu (Gretschel 2002b, 180). Osallisuusprojekti on siis onnistunut paremmin silloin, kun nuori on tuntenut osallistuvansa projektin eri vaiheisiin, vaikka itse päämäärää ei olisikaan saavutettu. Aikuisilta jääkin varmasti usein huomaamatta nuorten osattomuuden tunne juuri silloin kun itse päämäärään on päästy.

Ei-osallisuutta voidaan kuvata myös yhteiskunnalliselta kannalta. Ei-osallisuus, toisin sanoen, osattomuus kuvataan jäämisenä yhteiskunnan ulkopuolelle, joka on kytköksissä tunteeseen ja kokemukseen. Osallisuuden puute viittaa aiheelliseen huolen yhteiskunnan rapautumisesta. Tästä näkökulmasta osattomuus nähdään passiivisuutena, samalla tavalla kuin osallistuva nuori nähdään aktiivisena kansalaisena (Paju 2007, 14).

Osattomuudeksi tai ei-osallisuudeksi voidaan laskea myös elämänhallinnan puuttuminen. Elämänhallinta voidaan jakaa vaikuttamiseen yhteiskunnan rakenteisiin ja ihmisen yhteisöllisyyteen, mutta nämä ovat sidoksissa toisiinsa. Kun ihminen kuuluu erilaisiin yhteisöihin, hän rakentaa identiteettiään, ylläpitää elämänlaatuaan ja kehittää vuorovaikutustaitojaan. Yhteiskunnan rakenteisiin vaikuttaminen on ensisijaisesti poliittista, mutta jos tämä tapahtuu yhteisöjen sisällä, voidaan se laskea pedagogisesti elämänhallinnan alueisiin (Hämäläinen 1999, 15). Kun nämä elämänhallinnan alueet ovat epätasapainossa, voidaan puhua ihmisen osattomuudesta sosiaalipedagogiselta näkökannalta.

3.3 Nuorten osallisuus

Nuorten osallisuuden kehittämistä on pidetty vaikeana aikuisten näkökulmasta, koska kyseessä on juuri nuoret. Tämä tarkoittaa, että on luovuttava totutuista käytännöistä suunnittelun sekä rakentelun suhteen ja annettava vastuu nuorelle, tukien ja auttaen tätä samalla kohti päämääräänsä. Jotta nuorten osallisuutta voitaisiin kehittää, ajattelutavan pitäisi muuttua, ja näin kehitystä alkaisi tapahtua. Yhtenä syynä kehityksen hitauteen pidetään nuorten osallisuuden ja sen kehittämisen mieltämistä kuntien arkeen pakotetuksi projekteiksi eikä itse arvoksi. Kun nuorten osallisuus muuttuu arvoksi, osallisuuteen avautuu aivan uudet mittasuhteet (Gretschel 2002b, 186.). Gretschel (2002b, 185–187) mainitseekin nuorten ja aikuisten – tässä tapauksessa kuntaorganisaatio – välillä olevasta osallisuusympäristöstä eli adapterista, joka kiinnittyy nuorten ja aikuisten välillä. Tämä lähtee ajatuksessa, jossa aikuisten on päätettävä aloittaa nuorten osallisuustoiminta. Perusedellytyksinä on, että nuoria ja nuoruutta arvostetaan ja halutaan kontaktiin nuorten kanssa. Nämä arvot ja tavoitteet ovat laatupohjaa joka kohdistetaan osallisuuteen. Kuitenkin voi olla, että vaikka aikuinen olisi motivoitunut, kiinnitetty adapteriin, nuori ei ole motivoitunut. Tällöin on aikuisten tarjottava vaikuttamismahdollisuuksia, jossa aikuinen on ”kädestä pitäen” auttamassa nuorta osallistumaan, toisin sanoen ideoimaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan. Nuoren saamat positiiviset osallisuuskokemukset ja niistä saatu ilo auttaa nuorta kiinnittymään osallisuusympäristöön, adapteriin ja tällä tavoin nuori saadaan kiinnostumaan esimerkiksi kuntansa asioista, sen kehittämisestä ja näin toimimaan osana yhteisöä ja ottamaan siitä vastuuta. Juuri sitoutuminen yhteisön toimintaan uudelleen ja uudelleen, on yksi laadukkaan osallisuustoiminnan kriteeri.

Helsingin kaupungin nuorisotoimenjohtaja Lasse Siurala on jakanut nuorten osallisuuden kahteen eri kategoriaan: integroituneeksi kansalaiseksi ja aktiiviseksi kansalaiseksi (Siurala 2002, 3).

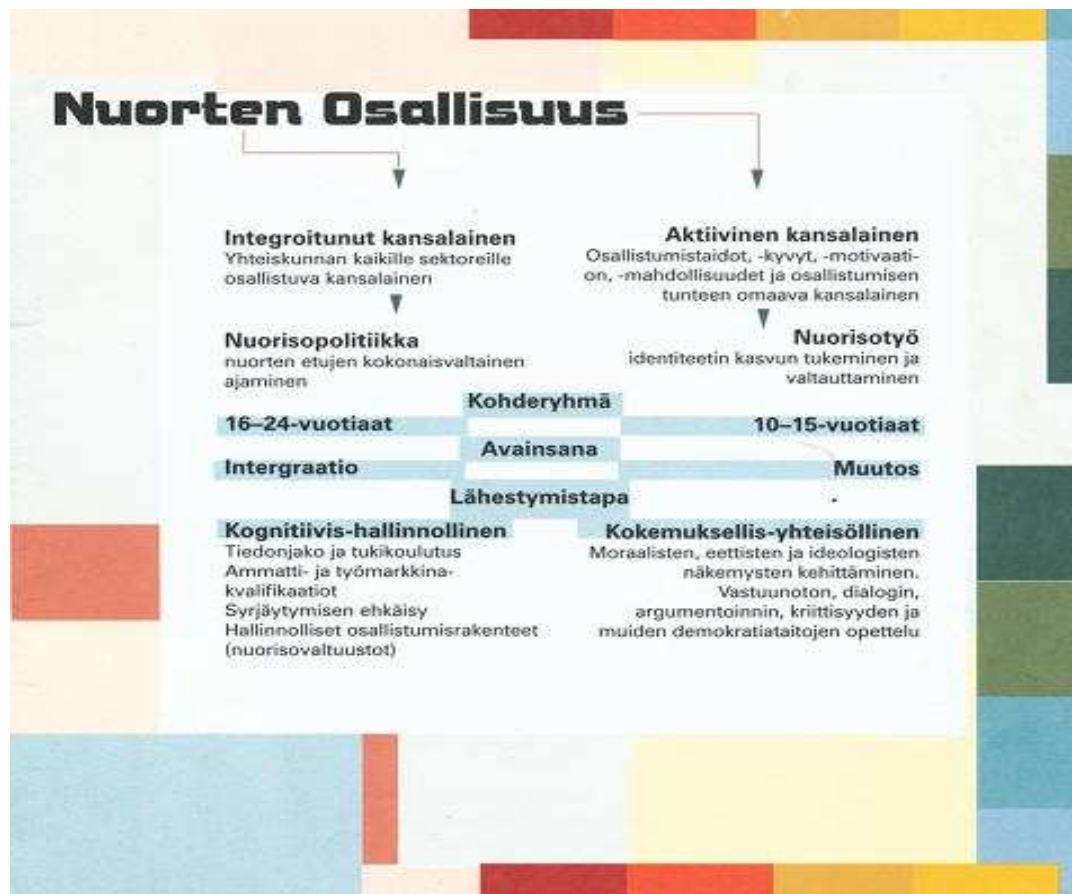
Integroitunut kansalainen aktiivisesti osallistuu yhteiskuntapolitiikan kaikille lohkoille esimerkiksi kouluttautumalla, hakeutumalla työelämään, hankkimalla asunnon ja osallistumalla poliittisiin järjestelmiin. Tätä toimintatapaa kutsutaan nuorisopolitiikaksi, jolla nuori kokonaisvaltaisesti integroituu yhteiskuntaan. Tä-

mä integroituminen voidaan jakaa vielä kahteen eri toimintatapaan: toisaalta pyritään edistämään koko nuorison integroitumista yhteiskuntaan ja toisaalta tuetaan syrjäytymisuhan alla olevia ja jo syrjäytyneitä nuoria. Kun puhutaan nuoren integroitumisesta, ikäjakauma on 16–24-vuotiaat nuoret. (Siurala 2002, 3.)

Toisesta näkökulmasta nuorten osallisuus voidaan ymmärtää että tuetaan nuoren kasvua aktiiviseksi kansalaiseksi. Tällöin tarkoitetaan 10–15-vuotiaita nuoria, koska he ovat siinä iässä, jossa osallisuustaidot ja niiden käyttöön vaadittava motivaatio on opittava. Kasvun apuna on nuorisotyö, joka tukee nuoren identiteetin rakentumista ja opettaa osallistumistaitoja sekä hankkimaan positiivisia osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia, Koska aktiiviseksi kansalaiseksi ei synnytä, on tähän harjoitettava (Siurala 2002, 3). Osallisuus on siis jäsenyyttä kotona, koulussa ja vapaa-aikana, mikä puolestaan merkitsee iloa, oppimista, arjen ja elämänhallintaa. (Saarela 2002, 20.)

Kuinka sitten nuoresta kehittyy sekä integroitunut että aktiivinen kansalainen? Siurala (2002, 3) nostaa esiin kaksi lähestymistapaa. Ensimmäinen on kognitiivis-hallinnollinen lähestymistapa, jonka mukaan nuoren yhteiskuntaan integroitumisen ongelmat ratkaistaan paremmalla tiedonvälityksellä ja hallinnollisilla järjestelyillä. Tämä tarkoittaa, että nuorille tarjotaan parempaa tietoa jatko-opinnoista ja työelämästä sekä syrjäytymisuhan alla oleville lisä-, täydennys-, jatko-, ja erityisopetusta ja moniammatillisia verkostoprojekteja. Toisessa lähestymistavassa painotetaan nuorisotyölle ominaista kokemuksellisyhteisöllistä lähestymistapaa, joka jättää nuorelle tilaa pohtia moraalisia, eettisiä ja ideologisia kysymyksiä.

Kuvio 2 Nuorten osallisuus-kaavio



(Siurala 2002, 4)

Osallisuutta mitattaessa, käytänteet vaihtelevat tilanteesta riippuen. On suorastaan mahdotonta luokitella osallistumisen muotoja yleispätevästi. Osallisuutta ja osallistumista voidaan pitää ilmiönä, jonka luokittelu on mahdotonta että ne olisivat toisiaan poissulkevia tai koko ilmiökentän kattavia. Tähän vaikuttaa myös osallisuuden määrittelyminen, sen laajuus ja kenen näkökulmasta asiaa tarkastellaan. (Pietilä 2007, 46–47.)

3.4 Tampereen nuorisopalveluiden osallisuusmalli

Tampereen kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.5.2007 Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman, jonka yhtenä tavoitteena on kehittää lasten ja nuorten osallisuutta. Lapsilla ja nuorilla on näin ollen oikeus ikänsä mukaiseen, monipuoliseen ja hy-

vään palveluun. Tämän lisäksi heillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa sekä oikeus hyvinvointiin ja suojeluun niiden kaikissa muodoissa. Turvallisuus, osallisuus, luovuus ja arvostus ovat arvoja, joita vaalitaan (Tervonen 2009).

Tampereella on kehitetty erillisiä rakenteita lasten ja nuorten osallisuudelle kuten oppilaskunnat, alueellinen vaikuttaminen, Lasten Parlamentti ja Nuorisofoorumi sekä jo luotuja osallisuuden rakenteita kehitetään eteenpäin. Osallisuustoiminnalla toivotaan saavutettavan asenteita, jotka mahdollistavat ja kannustavat lapsia ja nuoria kohti aktiivista kansalaisuutta, jotta osallisuus olisi osa kaikkien tamperelaisten lasten ja nuorten arkea. Siksi osallisuuteen liittyen lapsilla ja nuorilla on oikeus osallistua ja tulla kuuluksi heitä koskevissa asioissa niin yksilönä kuin ryhmänä. Aikuisen asemaa ja vastuuta korostetaan kasvu- ja kehitysyhteisöissä, jotta lapset ja nuoret tulevat kuulluiksi. Kunnallinen lapsiasiamies tukee omalta osaltaan lasten ja nuorten osallisuuden edistymistä ja kehittymistä. Lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman seurantaryhmä seuraa ja arvioi ohjelman toteutumista, raportoi ja päivittää ohjelmaa tarpeen vaatiessa. (Tervonen 2009).

3.4.1 Lasten ja nuorten osallisuus ja osallisuustoiminnan kehityshaasteet

Lasten osallisuutta Tampereen nuorisopalveluilla hoitaa suurimmalta osin Lasten parlamentti, jota ohjaa nuorisohjaaja. Lasten parlamentti on osana koulujen oppilaskunnan toimintaa. Kaikkien alakoulujen oppilaskunnan hallitusten edustajat kokoontuvat kahdesti vuodessa suurkokoukseen, missä päätetään Lasten parlamentin toiminnasta, 10 000 euron toimintarahasta, seurataan lapsiin liittyviä ajankohtaisia asioita sekä otetaan aloitteita vastaan. Suurkokous myös valitsee 15-jäsenisen hallituksen, joka toimii Tampereen Lasten parlamentin virallisen edustajistona. Hallituksen tehtävänä on tehdä aloitteita, antaa lausuntoja ja ottaa lapsia koskeviin asioihin kantaa sekä osallistua erilaisiin työryhmiin, edustaen näin tamperelaisia lapsia kokonaisvaltaisesti (Tervonen 2009).

Alakoulujen oppilaskuntien hallitukset ja ohjaavat opettajat ovat tiiviissä yhteistyössä Lasten parlamentin edustajiston kanssa. Lasten osallisuudesta vastaava nuoriso-ohjaaja järjestää oppilaskuntien hallituksille ryhmäytys- ja suunnittelu-päiviä sekä koulutusta niin oppilaskuntien hallituksen jäsenille kuin ohjaaville opettajillekin. Lisäksi Lasten parlamentin toiminta pyrkii tuomaan osallistavaa toimintaa ja lapsen äänen kuuluviin myös vapaa-ajan aktiviteetteihin. Tästä vastaavat Lasten parlamentin alueelliset toimikunnat, omien alueidensa nuoriso-keskuksilla nuoriso-ohjaajan tukemina. Toimikuntien toiminnalla pyritään saamaan lapsille myönteisiä vaikuttamisen ja osallisuuden kokemuksia niin, että lapset huomaisivat työnsä jäljen jo lyhyellä aikavälillä. Näin pyritään myös korostamaan oman asuinalueen merkitystä, ja että jokainen voi vaikuttaa siihen oman toimintansa kautta (Tervonen 2009).

Nuorten osallisuustoiminnan tavoitteena on saada mahdollisimman monen nuoren ääni kuuluviin kaupungin päätöksenteossa. Nuoriso-ohjaaja, joka vastaa nuorten osallisuudesta, tekee yhteistyötä oppilaskuntien sekä Tampereen nuorisovaltuuston, Nuorisofoorumin kanssa. Tavoitteena on, että yhä suurempi joukko tamperelaisia nuoria pääsisi mukaan päätöksentekoon ja näin vaikuttamaan itseään koskevista asioista. Yhtenä esimerkkinä on Tampereen kaupungin pormestarin kyselytunti, jonka valmisteluihin pystyi jokainen lukiolainen osallistumaan, koska valmistelutyö tehtiin yhteiskuntaopin tunneilla (Tervonen 2009).

Nuorisofoorumin on pitänyt tärkeänä osallisuuden kannalta, että juuri itse tekemällä voi vaikuttaa, toisin sanoen nuoret saavat itse järjestää tapahtumia. Näin toimintaan voi osallistua myös sellaiset nuorten, jotka eivät muutoin halua osallistua ja ”virallisesti” vaikuttaa asioihin. Tämän vuoksi syksyllä 2007 aloitti ensimmäinen Nuorisofoorumin nuorten tapahtumaryhmä. Jokainen tapahtumaryhmäläinen käy läpi puolen vuoden koulutuksen, jossa käydään läpi yleisötapahtuman järjestämisen perusteita, ääni- ja valokoulutusta, lupa-asioita ja niin edelleen. Päättötyönä ryhmä järjestää oman tapahtuman (Tervonen 2009).

Lasten ja nuorten osallisuustoiminnan kehittämisen tavoitteena, on saada lasten ja nuorten poikkihallinnollinen osallisuusryhmä joka ohjaisi ja kehittäisi lasten ja nuorten osallisuutta Tampereen alueella. Tavoitteena on, että jokainen tampe-

relainen lapsi ja nuori tulisi kuulluksi heitä koskevissa asioissa. Samoin Lasten Parlamentin olemassa olevien rakenteiden kehittäminen ja vahvistaminen nähdään tärkeänä osallisuuden aihealueena. Laaja-alaisempi toiminta pystyy tuomaan Lasten Parlamentin lähemmäksi lapsia, heidän vaikuttamisen kanavana. Tämän lisäksi osallisuuden tukeminen järjestötoiminnassa, alueellisen vaikuttamisen sekä oppilaskuntatoiminnan kehittäminen kuuluvat myös kehityshaasteisiin. Oppilaskuntien ohjaavien opettajien työn tueksi tarvitaan riittävät ajalliset ja taloudelliset resurssit sekä yhdyshenkilö, joka koordinoi oppilaskuntatoimintaa (Tervonen 2009).

3.5 ChillHouse-tapahtuman osallisuus

Aiemmassa ChillHouse-tapahtumassa käytettiin työvoimana tapahtumien tuottamisesta kiinnostuneita nuoria, jotka ovat mukana tapahtumaryhmissä. Pääsääntöisesti he toimivat apuvoimana erilaisissa toimintapisteissä tai vastasivat suurempana ryhmänä isommasta kokonaisuudesta. Nuorten osallistaminen oli tapahtumassa kuitenkin vaihtelevaa. Tämä saattoi johtua siitä, että Tampereella toimii monia eritasoisia tapahtumaryhmiä riippuen ajasta, mitä he ovat olleet kyseisessä toiminnassa mukana. ChillHouse-tapahtuma järjestettiin vasta ensimmäistä kertaa, joten erilaiset nuorten osallistamismuodot ovat myös tapahtuman osalta vasta kehitteillä.

Tulevassa ChillHouse-tapahtumassa onkin tarkoituksena viedä osallisuus ja osallistaminen uudelle tasolle. Alueellista nuorisotyötä esittelevä Keskipiste haluttaisiin saada enemmän nuorten itsensä näköiseksi ja luotsaamaksi. Tapahtumasta halutaan tehdä vähemmän messumainen tai steriili, ja sinne halutaan luoda nuorekasta tunnelmaa sekä mahdollistaa nuorilla mielekkäitä onnistumisen ja osallistumisen kokemuksia.

”Lasten, nuorten ja yhteisöjen kannalta osallisuuden edistäminen voi olla itseisarvo, mutta sillä on myös välineellistä arvoa. Lapsilla ja nuorilla on perusteltuja näkemyksiä itsestään ja omasta elinympäristöstään. Oman elämäntilanteensa he tuntevat paremmin kuin aikuiset. He voivat myös tuoda esiin asioita, jotka aikuisten näkökulmasta saattavat unohtua tai jäädä kokonaan huomaamatta.” (Gretchel & Kii-lakoski, 89.)

Opinnäytetyömme yhtenä päätavoitteena on löytää mahdollisimman paljon uusia, nuoria itseään kiinnostavia, osallistavia työmuotoja itse tapahtumassa, ennen sitä tai sen jälkeen. Halutaan tutkia, olisiko nuorilla mahdollisesti kiinnostusta osallistua tapahtuman tuottamiseen myös suunnitteluvaiheessa tai jälkikäteen erilaisissa käytännön töissä.

4. PRODUKTI

Toiminnallisen opinnäytetyön lopullisena tuotoksena on aina jokin tuote, joka on konkreettinen kuten ohjeistus, tietopaketti tai tapahtuma (Vilkkä & Airaksinen 2003, 51). Toteutimme suunnittelemamme ChillHouse-työpajan tarkasti valikoiduille viidelle nuorisoryhmälle loka- ja marraskuussa 2009 Tampereen eri nuorisokeskuksissa. Nuorisoryhmiin kuului 49 kiinnostunutta 13–17 -vuotiasta nuorta. Näistä videointiin osallistui 34 nuorta, joista 23 oli tyttöjä ja 11 poikia. ChillHouse-työpajassa nuorten piti perehtyä esittelemäämme ChillHouse-materiaaliin, jonka jälkeen heidän tuli vastata heille esittämiimme kysymyksiin. Kysymykset koskettivat heidän tietämystään ChillHouse-tapahtumasta, tapahtuman mahdollisia kehitysehdotuksia sekä sitä, miten he itse haluaisivat mahdollisesti osallistua ChillHouse-tapahtuman toteuttamiseen tulevina vuosina. Kysymykset esitettiin nuorille erillisessä huoneessa, johon nuoret tulivat yksitellen ja heidän vastaukset videoitiin. Videoinnin jälkeen nuoret kerättiin takaisin yhteiseen tilaan, jonka jälkeen heiltä kerättiin lyhyt suullinen palaute työpajasta. Yhdellä ryhmällä meni tämän kaiken suorittamiseen keskimäärin reilu puoli tuntia.

4.1 Suunnittelun eteneminen

Alun perin idea opinnäytetyöhön kehittyi osallistuessamme ChillHouse-tapahtuman tuottamiseen keväällä 2009. Tuolloin toteutimme osallistavaa nuorten videotipajaa, jolloin aloimme kehittää ajatusta mahdollisesta opinnäytetyön aiheesta. Keskustelimme aiheesta kulttuurisesta tapahtumatyöstä vastaavan nuoriso-ohjaajan kanssa sekä tiedustelimme olisiko Tampereen kaupungilla tarvetta jonkinlaiseen tutkimukseen aiheesta. Yhdessä pohdimme sopivaa aihekenttää, jossa yhdistyisi sekä meidän kiinnostuksemme sekä ChillHouse-tapahtuman tuottajien tarve. Yhteinen intressimme oli kehittää tapahtuman osallisuutta, kartoittaa sen tunnettavuutta sekä miettiä yleisiä kehitysideoita tapahtuman mielekkyyden ja vetävyyden näkökulmasta niin, että siitä saataisiin enemmän nuorten itsensä näköinen ja tällä tavoin vetovoimaisempi.

Lähdimme siis kehittelemään aineistonkeruumenetelmää, jossa yhdistyisi mahdollisimman tehokas ja nopea tiedonhankinta, mutta se olisi kuitenkin sellainen, johon nuoret mielellään osallistuisivat eivätkä kokisi työpajaan osallistumista pakottavana tai muuten vastentahtoisena kokemuksena. Oman kokemuksemme mukaan visuaalisuus vetoaa nuoriin, ja näin YouTube-aikakautena he katselevat mielellään lyhyitä videoita, jotka tarjoavat informaation lyhyessä ja mielenkiintoisessa muodossa. Siitä syystä halusimme käyttää keväällä tuottaamamme, nuorten toteuttamaa markkinointivideota osana työpajaa (Liite 1). Aineistonkeruutapana perinteiset haastattelut veisivät myös mielekkyyttä työpajaan osallistumisesta, joten päädyimme Big Brother-tositelevisioformaatin tuttuun päiväkirjahuone-menetelmään, jossa nuoret vastaisit ”isoveljen” esittämiin kysymyksiin videokameralle. Menetelmästä saataisiin näin mediaseksikkäämpi ja muodikkaampi, jolloin uskoisimme nuorten osallistuvan työpajaan mieluummin. Juuri toiminnallisen opinnäytetyön laadullisessa tutkimusasetteessa on tärkeää kohderyhmän näkemyksiin tukeutuvat ideat (Vilkkä ym. 2003, 63).

Haastavaa prosessissa oli se, miten saisimme tiivistettyä asiat, joita halusimme saada selville vain muutamaaan lyhyeen ja ytimekkääseen kysymykseen. Kysymykset eivät saisi olla liian pitkiä, vaikeaselkoisia tai monimutkaisia, jotta nuoret jaksaisivat kuunnella ne loppuun ja osaisivat kertoa oman mielipiteensä. Kysymykset pitäisikin muotoilla alkavaksi niin, että vastaajan olisi helpompi kuvailla ja selittää näkemyksiään ja ajatuksiaan (Vilkkä ym. 2003, 63). Tilannetta tulisi vaikeuttamaan luultavasti myös se, että kysymykset kysyttäisiin nuorilta heidän ollessa erotettuna muusta ryhmästä, jolloin vastaaminen olisi stressaavampaa sekä haastavampaa. Tämä olisi kuitenkin olennaista siksi, että saisimme mahdollisimman laajan ja monipuolisen vastauskokonaisuuden.

4.2 Tavoitteet

Produktin tavoitteenamme oli siis muokata ChillHouse-tapahtumaa siihen suuntaan, että se kohtaisi nuoret paremmin sekä tarjoaisi heille enemmän elämyksiä ja kokemuksia. Tällä tavoin tapahtuman tuottajat löytäisivät mahdollisia, paremmin nuoria kohtaavia markkinointitapoja. He pystyisivät myös osallistamaan nuoria tehokkaammin ja paremmin itse tapahtuman eri tuotantovaiheisiin sekä

kehittämään tapahtuman sisältöä eteenpäin. Halusimme kehittää eräänlaisen työpajamuotoisen, osallistamiseen painottavan palaute- ja kehittämismenetelmän, johon nuoret osallistuisivat mielellään ja josta saataisiin mahdollisimman paljon irti. Tavoitteena oli myös tehdä työpaja, jota pystyisi kehittämään eteenpäin ja soveltamaan tilanteen mukaan sopivaksi.

4.3 Nuorisokeskusten sekä nuorten valinta

Tampereen kaupungilla on yhteensä yksitoista nuorisokeskusta, ja ne ovat sijaitsevat ympäri kaupunkia. Olimme valinneet niistä viisi nuorisokeskusta mukaan tutkimukseen perustuen joko niiden aktiivisuuteen aiemmin ChillHouse-tapahtuman perusteella tai muiden näkökulmien valossa. Valitut nuorisokeskukset olivat Lentävänniemi, Koivistonkylä, Multisilta, Kupoli sekä Linnainmaa. Lentävänniemen nuorisokeskus on kävijämääriltään yksi Tampereen suurimpia keskuksia. Suurimpiin tiloihin lukeutuvat myös Linnainmaan nuorisokeskus ja Kupoli, mutta Linnainmaa ja Koivistonkylä ovat mukana tutkimuksessa myös sen vuoksi, että sieltä osallistui paljon nuoria edellisen ChillHouse-tapahtuman järjestämiseen. Kupolissa käy eniten maahanmuuttajataustaisia ja monikulttuurisia nuoria. Multisiltaa pidetään yhtenä kaupungin vähävaraisimmista alueista, joten sieltä on mahdollista saada uudenlaista näkökulmaa tapahtumasta.

Valitut nuorisokeskukset edustavat ChillHouse-tapahtuman kannalta tärkeitä näkökulmia; ne olivat aktiivisesti mukana aiemmassa tapahtumassa, niissä on potentiaalinen mutta passiivinen tapahtuman kohdeyleisö tai niiden nuoret ovat sosiaalisista tai etnisistä syistä tapahtumalle kiinnostava kohdeyleisö.

4.4 Toteutus

Ennen ChillHouse-työpajan alkua, tutustuimme nuorisokeskuksen nuoriin juttelemalla ja kysymällä, kiinnostaisiko heitä työpajaan osallistuminen. Tämän jälkeen keräsimme halukkaat nuoret työpajaa varten.

Itse ChillHouse-työpaja alkoi siitä, että keräsimme nuoret siltä nuorisokeskuksetta, jolla työpaja oli tarkoitus pitää. Olimme alun alkaen pyytäneet kyseisellä

nuorisokeskuksella työskenteleviä nuorisotyöntekijöitä sekä -ohjaajia etsimään alustavasti kasaan ryhmää, joka voisi lähteä mukaan toimintahetkeen. Tämä siksi, että työpaja olisi helpompi toteuttaa, mikäli nuorisotyöntekijät ovat jo valinneet nuoria, jotka lähtisivät helpommin mukaan. Näin heistä saisi irti mahdollisimman paljon tietoa ja erilaisia näkökulmia. Pyysimme käyttöömmme erilliset huoneet, joissa on valmiudet DVD:n katsomiseen ja vastausten videointiin. Aloitimme varsinaisen työpajan huoneessa, jossa tulimme katsomaan DVD:n.

Pajahuoneessa kerroimme aluksi keitä me olemme, mistä tulemme, mitä olimme tekemässä ja mihin tarvitsimme nuorten mielipiteitä. Kartoitimme myös, olivatko nuoret kuulleet aiemmin ChillHouse-tapahtumasta ja oliko osa jo osallistunut edelliseen tapahtumaan ja millä tavoin.

Alkukerronnan jälkeen näytimme heille tapahtumasta kertovan noin viiden minuutin mittaisen markkinointivideon. Kehotimme heitä tarkkailemaan videolla näkyvää toimintaa, ja miettimään omien kiinnostusten pohjalta toimintamuotoja, mitä haluaisivat tapahtumassa tehdä.

Kun video oli yhdessä katsottu, kerroimme heille ennakkoon kysymykset, jotka esitettiin videointihuoneessa. Kysymykset kerrottiin ennakkoon siksi, että nuoret ehtivät miettimään omia vastauksiaan valmiiksi jo ennen niiden taltiointia. Taltiointista sekä kehitysideoista saataisiin näin mahdollisimman luonnollinen ja sujuva. Kysymysten esitysten jälkeen keräsimme nuorilta palautetta työpajasta. Keskustelussa nuoret saivat antaa meille palautteen, sekä esittää vielä mahdollisia mieleen tulleita kysymyksiä tai mietteitä.

Otimme yhteyttä jokaisen nuorisokeskuksen henkilöstöön joko puhelimitse tai sähköpostilla. Pyysimme heitä alustavasti kasaamaan sopivaa nuorisoryhmää, jota voisimme käyttää otantana. Nuoret olivat siis näin pääsääntöisesti ennalta valikoituja varmistaaksemme tiedon saannin. Tässä oli kuitenkin vaarana se, että tutkimuksessa käyttämämme nuoret edustivat niin kutsuttuja nuorisokeskusten aktiivisia luottonuoria, jotka ovat aktiivisesti jo muutenkin tapahtumien järjestämisessä mukana. Heiltä saimme kuitenkin varmemmin ja helpommin ajatuksia työskentelyymme, mutta näkökulma saattoi kuitenkin poiketa tavallisen tilanuoren näkemyksestä. Tämä linjaveto oli kuitenkin pakko tehdä, että saisimme materiaalia mahdollisimman paljon kehittääksemme ChillHouse-tapahtumaa

eteenpäin. Huomioitavaa on myös, että työpajoihin osallistuneet nuoret edustivat myös varmimmin niitä nuoria, jotka kävivät itse tapahtumassa.

4.5 Dokumentointi

Nuorille esitetyt kysymykset videoitiin sille erikseen varatussa Big Brother – henkeen rakennetussa päiväkirjahuoneessa. Painotimme, että kuvausmateriaali ei tulisi julkiseen esitykseen sekä aiomme leikata vastausmateriaalin DVD:n tekemisen yhteydessä, joten puheessa sekaisin menemisellä tai muulla vastavalla ei ollut lopputuloksen kannalta merkitystä. Kerroimme myös ennen videointia että heidän ei tarvitse katsoa kameraan, vaan voivat katsoa meitä, jos kameraan katsominen tuntui oudolta.

5 PRODUKTIN ARVIOINTI

5.1 Oma arvio produktin onnistumisesta

Produkti tekeminen onnistui yllättävän hyvin koska oli ennalta vaikeaa sanoa, innostuvatko nuoret työpajastamme tai haluavatko he osallistua siihen ollenkaan. Saimme kerättyä työpajoihimme yhteensä 49 nuorta, joista 34 vastasi kysymyksiimme päiväkirjahuoneessa. Syynä tähän oli joidenkin ujoimpien nuorten haluttomuus vastata kameran edessä sekä nuorisokeskus Kupolissa tapahtunut välikohtaus. Kuitenkin muissa nuorisokeskuksissa nuoret olivat yllättävänkin yhteistyökykyisiä ja halusivat olla vaikuttamassa ChillHouse-tapahtuman kehittämiseen. Työpajan aikana eniten nuoria huoletti ja hermostutti kun kerroimme videokuvaavamme vastaukset päiväkirjahuoneessa ja mitä he vastaisivat meidän kysymyksiimme siellä. Jännitystä onnistuimme helpottamaan kertomalla kysymykset etukäteen, jotta he ehtivät hetken miettiä vastauksia ja kameran edessä olo tuntui luontevammalta ja helpommalta. Painotimme myös nuorille että ei ole oikeita ja vääriä vastauksia vaan jokainen vastaa haluamallaan tavalla. Samalla kerroimme myös että video ei tule julkiseen esitykseen.

Päiväkirjahuoneessa vastaamisen jälkeen nuoret olivat kuitenkin tyytyväisiä ja tunsivat olonsa tärkeiksi, eikä vastaaminen ollutkaan niin vaikeaa kuin he aluksi luulivat. Tämä näkyi etenkin siinä, että nuoret halusivat kertoa toisilleen, mitä olivat päiväkirjahuoneessa vastanneet. Nuoret siis kokivat, että he pystyvät todella vaikuttamaan ChillHouse-tapahtuman kehittämiseen.

Kun tutkimuksessa käytetään otantamenetelmää, täytyy pohtia, onko tutkimusaineisto edustava otos perusjoukosta ja voiko sitä yleistää (Alasuutari 1993, 202–203). Vaikka otantamme rajoittui 34 vastanneeseen nuoreen, uskomme että tämä antoi varsin kattavan kuvan nuorten halusta ja aikomuksista osallistua ChillHouse-tapahtuman tekemiseen ja kehittää sitä eteenpäin. Uskomme että juuri työpajaan osallistuneet ovat myös niitä nuoria, jotka tulevat osallistumaan ChillHouseen.

Pohtiessamme, mitä olisimme voineet tehdä toisin, nostimme esiin aikataulutuksen. Olisimme voineet järjestää työpajat aikaisemmin pidemmällä aikavälillä.

Huomioitava seikka on myös että meillä oli mahdollisuus pitää työpajoja Nuorisokeskuksilla lyhyelläkin varoitusaajalla koska molemmat olivat entuudestaan tuttuja ihmisiä nuorisotyöntekijöille viime keväänä Tampereen Nuorisopalveluille tekemämme ChillHouse-markkinointivideo projektin ansiosta. Jos meitä ei olisi tunnettu, olisi nuorisokeskuksiin pitänyt ottaa yhteyttä huomattavasti aikaisemmin.

Kokonaisuudessaan, produkti onnistui hyvin ja saimme tärkeitä tietoja ChillHouse-tapahtuman kehittämisestä juuri nuorten näkökulmasta. Kuitenkin tapahtuma on tarkoitettu nuorille ja juuri Tampereen Nuorisopalvelujen ja osallisuuden näkökulmasta nuorten ääni on saatava esiin, jotta kehitystä voi tapahtua. Mielestämme työpaja on toimiva tapa niin markkinoida tapahtumaa kuin osallistaa nuoret osaksi sitä.

5.2 Tilaajan arvio

Halusimme myös toiminnallisen opinnäytetyömme tilaajalta arvion luomastamme työpajasta sekä sen toimivuudesta. Pyysimme arvion Tampereen kaupungin Nuorisopalveluiden kulttuurista nuorisotyötä tekevältä nuoriso-ohjaajalta Liisa Hietamaalta. Halusimme palautteen tilaajalta siitä, miten työpajamme on heidän näkökulmastaan suunniteltu, miten se palvelee heidän tarpeitaan ja vastaa niihin kysymyksiin, joita tilaaja on ajatellut. Koimme tilaajan palautteen tärkeäksi myös siksi, koska olimme saaneet miltei vapaat kädet vastausten etsimiseen (Liite 4).

Tilaajan mukaan nuorten osallisuus on tärkeässä osassa kaikessa heidän toiminnassaan. He pitävät työpajaa oivallisena välineenä kerätä tietoa nuorten kiinnostuksesta osallistua tapahtuman tekemiseen sen eri osa-alueilla. Hietamaan mielestä on tärkeä kartoittaa nuorten tuntemusta tapahtumasta, koska se on tähän mennessä järjestetty vasta kerran. Markkinoinnin kannalta on myös tärkeää saada tietoa siitä, millaisia mielikuvia tapahtumasta nuorille tulee (Liite 4).

Työpajaa Hietamaa piti hyvänä ja toimivana pakettina. Sen tuloksia tulaisiin käyttämään jo seuraavan ChillHouse-tapahtuman toteutuksessa. Heidän mieles-

tään oli tärkeää, että opinnäytetyön tekijät tunsivat tapahtuman ennalta, koska näin tutkimuksesta olisi mahdollista tehdä perusteellisemmin. Hietamaa piti kuitenkin suppeahkoa otantaa harmillisena ja uskoi, että laajempi otanta olisi tarjonnut enemmän käytännön ideoita useammalle tapahtuman osa-alueelle ja tuottamisella (Liite 4).

Tilaaajan arvio on luettavissa kokonaisuudessaan liitteestä 4.

5.3 Nuorten palaute

Keräsimme nuorilta työpajan jälkeen suullisen palautteen työpajatoiminnasta. Palaute oli pääsääntöisesti positiivista. He kertoivat kaikki jännittäneensä osallistumista, koska kuulivat olevansa samalla osa opinnäytetyötä. Alussa pidettyä esittelyhetkeä he pitivät kattavana ja valottavana työpajan kulun osalta. Samalla se kuitenkin myös toi jännitystä, koska nuoret kuulivat että heidän haastattelunsa tultaisiin videoimaan. Tässä vaiheessa osa nuorista oli ollut jo valmiina luovuttamaan, mutta tieto siitä ettei materiaali tulisi julkiseen levitykseen, auttoi heitä uskaltamaan loppuun asti.

ChillHouse-tapahtumaan liittyvää alun alustusta he pitivät myös tarpeellisena työpajan kannalta, koska muuten olisi ollut vaikea kiinnittää huomiota olennaisiin asioihin videossa. Videota suurin osa nuorista piti mielenkiintoisena, mutta uskoivat, ettei se näytä totuutta tapahtuman koko aktiviteettivalikoimasta. Se kuitenkin auttoi nuoria ymmärtämään millaisesta tapahtumasta oli kyse, koska suuri osa nuorista ei ollut koskaan kuullutkaan tapahtumasta.

Videointivaihetta nuoret pitivät työpajan jännittävimpanä ja pelottavimpana osana. Lopuksi antamassaan palautteessa he kuitenkin kertoivat sen olleen helpompaa kuin olivat uskoneet, ja pitivät videointia ohjannutta ohjaajaa tärkeänä elementtinä sitä. Ohjaaja loi videointiin rentoa tunnelmaa ja poisti jännitystä sekä selvensi tarvittaessa esitettyjä kysymyksiä helpommin ymmärrettävimmiksi.

Pituudeltaan työpaja ei ollut nuorille liian pitkä, koska se sisälsi erityylisiä tarpeeksi lyhyitä osioita. Ainoastaan oman kuvausvuoron odottelu oli tuntunut jois-

tain nuorista pitkältä ajalta, koska haastattelut haluttiin kuvata yksilöittäin tai enintään pareittain.

5.4 Ohjeita työpajan vetämistä varten

Nuorisokeskus on ympäristönä otollinen työpajalle mutta samalla myös haastava. Otollinen sen takia, koska siellä törmää varmasti nuoriin ja nuoret tulevat sinne viettämään vapaa-aikaansa. Toisaalta haastava juuri siksi, että nuoret ovat tulleet viettämään vapaa-aikaansa, eivätkä tämän takia halua osallistua ”pakotettuun” toimintaan. Lisäksi videointi päiväkirjahuoneessa asettaa ohjaajalle lisää haasteita työpajan sujuvuuteen. Jotta työpajan vetäminen nuorisotilalla olisi mahdollisimman helppoa, olemme laatineet ohjeet, jotka auttavat tekemään työpajasta mahdollisimman luontevan.

1. Tiedustele ja innosta

On tärkeää olla yhteydessä nuorisotyöntekijöihin mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Nuorisotyöntekijät tuntevat nuorisotalolla käyvät nuoret, siksi heidän on helpompi saada nuoret kiinnostumaan työpajasta etukäteen. Samalla kannattaa kysyä, minä viikonpäivänä nuoria käy yleisesti ottaen eniten, näin he pystyvät auttamaan saamaan suuremman otannan. On myös tärkeää että nuorisotyöntekijät innostuvat työpajasta, tällöin on suurempi mahdollisuus saada enemmän nuoria osallistumaan työpajaan. Nuorisotyöntekijän innostus on suoraan verrannollinen nuorten haluun osallistua työpajaan.

2. Ennakoi

Tarkista että kaikki elektroniset laitteet toimivat ongelmitta ja katso etukäteen valmiiksi nuorisotyöntekijän kanssa, missä on paras paikka työpajalle sekä kommenttien kuvaamiselle. Näin vältät tauot työpajassa ja nuoret ei-

vät turhaudu. Varmista, että työpajahuone sekä päiväkirjahuone ovat rauhaisia.

3. Tutustu

Ole sosiaalinen ja tutustu nuoriin ennen työpajaa. Ilman tutustumista itse työpaja-tilanne voi olla nuorille liian työläs osallistuttavaksi ja tämän takia nuoret eivät joko osallistu tai eivät jaksakaan olla mukana koko aikaa. On luotava yhteys, jotta paras mahdollinen otanta saadaan aikaiseksi.

4. Kuvaile työpaja

Kun työpaja alkaa, kannattaa käydä nuorten kanssa läpi mitä on tulossa. Muista esitellä itsesi, kertoa mitä olet tekemässä ja mitä on luvassa. Ole rento mutta asiallinen. Nuoret huomaavat kyllä, jos olet jotain, mitä et oikeasti ole.

5. Pyydä apua

Kaksin on helpointa vetää työpaja. Jos työpajan on aikomus vetää yksin, kannattaa pyytää apua nuorisokeskuksen työntekijöiltä koska nuoret eivät välttämättä jaksaa odottaa vuoroaan päästä päiväkirjahuoneeseen.

6. Päiväkirjahuone

Päiväkirjahuoneessa nuoren on tunnettava olonsa turvalliseksi ja kotoisaksi. Ole siis ystävällinen, äläkä kiirehdi. Kerro nuorelle, että hänen ei tarvitse katsoa kameraan jos hän ei niin halua. Lausu kysymykset rauhallisella ja selkeällä äänellä. Jos nuori on vähäsanainen, voit yrittää kysyä tarkemmin asiasta. Muista kuitenkin ettet johdata nuorta vastaamaan haluamallasi tavalla, koska tämä voi vääristää tulosta. Kiitä kun nuori on vastannut kysymyksiin.

7. Palaute

Kysy päiväkirjahuoneen jälkeen palautetta työpajasta. Tällöin työpajan kehittäminen tilanteeseen sopivaksi on helpompaa ja voit näin ollen korjata virheet seuraavaa työpajaa silmällä pitäen.

Täytyy kuitenkin muistaa, että kyse on myös paljon onnesta: vaikka pohjatyö olisi tehty miten hyvin tahansa, voi olla että työpaja ei tavoita tai kiinnosta nuoria. Avainasemassa on työpajan ohjaajan oma innostuneisuus ja halu saada myös nuoret innostumaan aiheesta.

6 TULOKSET JA POHDINTA

Kysymys yleispätevyydestä sisältää aina oletuksen, että tutkimuksessa ei etsitä selitystä vain kyseiseen aiheeseen, vaan tulosten tuli päteä myös muuhun kuin tutkittuun aiheeseen. Kuitenkin toiminnallisessa opinnäytetyössä usein niin sanottu suuntaa antava tieto aiheesta riittää (Alasuutari 1993, 194; Vilkka ym. 2007, 58).

Työpaja ja tutkimus toteutettiin nuorisokeskuksissa, jotka on ympäristönä nuorisolle tuttu, turvallinen ja luottamusta herättävä. Nuoret tunsivat olonsa kohtoisammaksi ja rennommaksi, eikä vieras tai outo vastausympäristö luo ylimääräisiä paineita.

Nuoret, jotka osallistuivat työpajatoimintaan, olivat pääsääntöisesti tutkimukseen osallistuvien nuorisokeskusten luottonuoria. Luottonuorilla tarkoitetaan nuoria, jotka lukeutuvat nuorisokeskusten vakituisiin kävijöihin, ja joihin nuorisotyöntekijöillä on mahdollisesti muodostunut syvä luottamussuhde. Yleensä tämä tarkoittaa myös sitä, että nämä nuoret ovat tavallista tilanuorta aktiivisempia osallistumaan taloilla järjestettyihin toimintoihin ja muuhun toimintaan. Tämä saattaa vääristää vastauksia jonkin verran, koska voidaan olettaa, että suhde on läheisempi nuorisokeskuksen työntekijöihin. Näin nuoret lähtevät innokkaammin mukaan tutkimukseen, ja heiltä saadaan enemmän irti palautetta.

Luottonuoret ja muut työpajaamme osallistuvat nuoret edustavat mitä todennäköisimmin myös nuoria, jotka osallistuvat tapahtuman tuotantoon. Tämä kuitenkin saattaa vääristää tutkimuksemme tuloksia, mikäli otantamme on perustilakävijöitä innokkaammin osallistuvaa. Heiltä saamme kuitenkin parhaiten ideoita erilaisten osallistamismuotojen kehittämisessä.

Painottaessamme vastaamaan juuri niin kuin nuori itse tuntee, voi olla mahdollista myös että osa nuorista vastasi miellyttääkseen meitä, koska me olimme kertomassa ChillHouse-tapahtumasta aikuisina ja nuorten vastaukset videoitiin.

Tuntevatko nuoret ChillHouse-tapahtuman?

Työpaja aloitettiin kysymällä nuorilta, miten moni tietää ChillHouse-tapahtuman ennaltaan. Kysymys esitettiin siis 49:lle nuorelle, joista 26 eli vähän yli puolet tiesi tapahtuman jollain tasolla. Esitimme myös nuorille jatkokysymyksen, miten moni heistä oli ollut töissä kyseisessä tapahtumassa, ja kuusi vastasi myöntävästi.

Mielestämme ChillHouse-tapahtuman tietävien nuorten lukumäärä oli vähäinen. Koska kysymykseen vastanneet nuoret olivat niin sanottuja luottonuoria, he ovat mitä luultavimmin käyneet kyseisen tapahtuman ajan nuorisokeskuksissa ennen tapahtumaa ja sen aikana. On siis ihmeellistä, että vain puolet nuorista tietää tapahtumasta, vaikka he käyvät vakituisesti nuorisotiloilla ja jokainen nuorisotyöntekijä tietää tapahtumasta.

Jos ryhmä koostuu erilaisista ihmisistä, he kykenevät tuottamaan virikkeellisiä, luovia ratkaisuja ja vastakkaisia näkemyksiä. Nopeaan ja keskitettyyn tehtäväsuoritukseen soveltuu paremmin samanhenkisistä ihmisistä koostuva ryhmä. (Jauhiainen & Eskola 1993, 109.)

Tieto ChillHousesta selvästi katkeaa nuorisokeskusten nuorisotyöntekijöiden ja nuoren välillä. Syynä informaatiokatkokseen voi tietenkin olla vaihtuneet työntekijät tai vaihtuneet nuoret, mutta luulemme että informaatiokatkos johtuu myös asenteista. ”ChillHouse ei palvele meidän alueen nuoria” –asenne saattaa rajoittaa tapahtuman mainostusta ja tiedon kulkua. Jos nuorisotyöntekijä ei ole kiinnostunut ja innostunut markkinoimaan tai markkinoidessaan tapahtumaa nuorille, niin nuori ei ole kiinnostunut tapahtumasta tai edes muista sitä.

Innostaja on ennen kaikkea välittäjä eli ”kahden välillä”, koska hän on samalla puhutorvi, opas, ohjaaja ja tien turvaaja. Hän saattaa ihmisiä yhteen, omaa taidon luoda suhteita, on kommunikaation ja toiminnan edistäjä sekä ihmisten erillään olevien arkimaailmojen yhdistäjä sekä ihminen, joka johdattaa dialogiin. (Kurki 2000, 8.)

Täytyy myös muistaa, että ChillHouse järjestettiin vasta ensimmäisen kerran helmikuussa 2009. Tapahtuma hakee vasta asemaansa niin nuorisotapahtumien joukossa ja markkinointitavoissaan. Täysin uuden nuorisotapahtuman tunnettavaksi tekeminen edes kaikille nuorisopalveluiden piirissä oleville nuorilla on tietenkin mahdotonta. Seuraavaa ChillHouse –tapahtumaa markkinoimassa on kuitenkin hyvä muistaa markkinoinnin ja markkinoijan innostuneisuuden merkitys.

Nuorten mielikuvat tapahtumasta

Ensimmäisessä kysymyksessä nuorilta kysyttiin, millainen mielikuva heille jäi tapahtumasta markkinointivideon perusteella. Osa nuorista oli kuitenkin ollut mukana myös itse tapahtumassa, joten heillä luonnollisesti oli laajempi käsitys tapahtuman tarjoamista aktiviteeteista ja tarjonnasta.

Noin 30 nuorta, eli melkein kaikki, olivat sitä mieltä, että tapahtuma vaikuttaa mukavalta ja kiinnostavalta. Heidän mielestään se näytti tapahtumalta, joka on suunnattu nuorille, jossa nuoret viihtyvät ja joka tavoittaa paljon kävijöitä. Tapahtumassa oli tarjolla monipuolisia aktiviteetteja; toiminnot ja pelit tarjosivat jokaiselle jotain. Urheilu-, musiikki- ja kauneudenhoitotoimipisteet nousivat useimpien nuorten mieleen ensimmäisenä pohtiessa tapahtumasta jäänyttä vaikutelmaa.

Muutama nuorista oli kuitenkin selkeästi sitä mieltä, että tapahtuma vaikutti olevan suunnattu nuoremmille kuin he itse. He näkivät toiminnot lapsellisina ja suppeina, eivätkä näin ollen itse kokeneet tapahtumaa omalle ikäryhmälleen kohdistettuna. He kuitenkin totesivat, että se saattaa johtua siitä, että videolle ei ole mahdollista saada kovinkaan laajaa ja kattavaa kuvaa tapahtumasta. Näin ollen markkinointivideon antama kuva tapahtumasta saattaa olla vääristynyt.

Nuoret sanoivat myös, että tapahtuma on myös hyvä paikka näyttää muille kuin tilanuorille, millaista nuorisotalokulttuuri on. Siellä tapaa nuorisokeskusten työntekijöitä ja huomaa, mitä kaikkea nuorisokeskukset nuorelle tarjoavat.

”Mä haluan töihin”

Päiväkirjahuoneessa kyselimme nuorilta, kuinka he haluaisivat osallistua itse tapahtumaan. Vastauksista kävi ilmi, että 34:stä vastanneesta, lähes puolet halusivat tuottamaan tai töihin ChillHouseen. Tämä kertoo mielestämme siitä, että nuoret kokevat tapahtuman läheisemmäksi, jos he pääsevät olemaan osana tapahtumaa. Tapahtumaan on tällöin henkilökohtainen kontakti ja nuoret tuntevat päästyään työntekijäksi, lojaaliutta tapahtumaa kohtaan. Tapahtuma kasvaa tärkeäksi osaksi nuorta.

Koska päiväkirjahuone-haastattelu videoitiin ja muistutti ehkä jollain tapaa työhaastattelua, voi olla mahdollista että jotkin nuoret ajattelivat parantavansa mahdollisuuksiaan päästä töihin ChillHouseen, vastaamalla kiinnostuneensa työnteosta tapahtumassa. Uskomme kuitenkin, että tämä koskee vain harvoja vastaajia, mutta virhetulkintana se on mainitsemisen arvoinen.

Mitä nuoret tahtoisivat lisää?

Kysyessämme, mitä aktiviteetteja nuoret tahtoisivat ChillHouseen, vastauksista nousi kaksi teemaa: nuoret haluaisivat tapahtumaan extreme-lajeja kuten seinäkiipeily sekä monipuolisempia artisteja. Muuten vastaukset vaihtelivat kosmetiikasta, jääkiekkokaukaloon eli nuorille yhteistä linjaa ei vastauksissa muuten ilmennyt.

Nuoret siis halusivat tapahtumaan monipuolisempia artisteja esimerkiksi rap-artisteja rock-bändien sijaan. Tästä aspektista katsottuna, markkinointivideo voi harhaanjohtaa, jos ei muuten tapahtumasta tiennyt mitään. Kuvatessamme viimemainittua ChillHouse-tapahtumaa markkinointivideota varten, emme saaneet lupaa kuvata tapahtumapäivien pääesiintyjä, joten saimme luvan kuvata vain Tampere-ilmiön bändikilpailua, jotka koostuivat raskaammasta musiikkigenrestä. Kuitenkin nämä pääesiintyjät olivat myös rock-painotteisia bändejä, joten mielikuva ei kärsi paljoakaan.

Sukupuolten väliset vastuserot

Kun vertasimme tyttöjen ja poikien välisiä vastauksia, kävi ilmi vastausten eroavaisuudet sukupuolten välillä. Ensimmäinen eroavaisuus oli, että tytöt olivat verbaalisesti valmiimpia kuin pojat. Tytöt vastasivat monipuolisemmin ja -sanaisemmin kysymyksiimme. Koska vastaajat olivat iältään 13–17-vuotiaita, on otettava huomioon, että tytöt ovat kehittyneempiä niin henkisesti kuin sosiaalisesti kuin pojat. Tämä kuitenkin tarkoittaa, että poikien vastauksista ei olisi ollut niin suurta hyötyä kuin tyttöjen vastauksista. Poikien vastaukset olivat konkreettisia ja täsmällisiä kun taas tytöt olivat kuvailevimpia vastausten suhteen. Tämän takia tulkintavirheet ovat jäävät vähäisemmiksi poikien vastauksissa.

Toinen eroavaisuus löytyi halusta osallistua ChillHousen tuottamiseen. Tytöt halusivat enemmän olla mukana suunnittelemassa itse tapahtumaa, kun taas pojat halusivat mieluummin olla mukana rakentamassa ChillHousea. Ideoiva osallisuus onkin yleensä tyttöillä vahvempaa kuin pojilla (Pietilä 2007, 66). Kuitenkaan halusta osallistua tapahtuman tuottamiseen sukupuolien välillä ei ollut eroja. Ei ole siis sukupuolesta riippuvaista, kumpi sukupuoli on aktiivisempi toimija vaikka pojat osallistuvat enemmän käytännön toteutukseen ja tytöt tapahtuman ideoimiseen (Pietilä 2007, 68)

6.1 Kehitysideat ChillHouse-osallisuuden näkökulmasta

Pohtiessamme kehitysideoita, jolla ChillHouseen osallistuisi enemmän nuoria myös nuorisokeskuksilta, nostimme esiin tapahtuman jatkuvuuden, nuorisotyöntekijöille ja nuorisokeskuksille suunnitellun tavoitejärjestelmän ja tapahtuman kohdistamisen nuorilta nuorille.

Tärkeänä näkökulmana näemme ChillHouse-tapahtuman jatkuvuuden takaamisen. Tapahtuma on pidettävä jokavuotisena, samaan vuodenaikaan pidettävänä tapahtumana, jotta nuorten kiinnostus tapahtumaan kohtaan lisääntyisi. Nuorille on iskostettava se ajatus että ChillHouse on Tampereella aina talviloman aikaan. Pitkäjänteinen työ tapahtuman hyväksi tuo varmasti nuoria enemmän

ChillHouseen vuosi vuodelta. Mainonnan merkitys korostuu, jota on tehtävä vo-lyymilla, joka tavoittaa niin nuoret nuorisokeskuksilla kuin kouluilla. Tapahtuman kulmakivenä on myös sen näytävävyys, jonka ylläpitäminen ei ole varmastikaan helppoa vallitsevan taloustilanteen takia.

Edellä on pohdittu nuorisotyöntekijöiden roolin tärkeyttä suhteessa nuorten tie-toon ChillHousesta eli ilman nuorisotyöntekijöiden ChillHouse-tapahtuman markkinointia, nuorisokeskusten nuoria ei tavoiteta tapahtumaan. Tämän takia nuorisotyöntekijöille pitäisi luoda jonkinlainen haaste tai tavoite esimerkiksi että jokaisella nuorisokeskuksella asetetaan tavoite, kuinka monta nuorta heidän nuorisokeskukseltaan tulisi ChillHousessa käyvän. Jos tämä tavoite toteutuu, se palkitaan esimerkiksi tarvikkeina tai rahana nuorisokeskuksen toimintaan. Tällä tavoin myös nuorisotyöntekijät saisivat työhönsä tavoitetta.

Kolmantena kehitysideana nostamme ChillHousen markkinoinnin nuorelta nuo-rellle. Kun nuori kertoo hienosta ja kiinnostavasta tapahtumasta toiselle nuorelle, luultavammin nuori tulee tapahtumaan kuin esimerkiksi silloin kun aikuinen ker-too siitä nuorelle. Nuoren kertoma on siis uskottavampaa kuin aikuisen. Tämän takia nuoria olisi saatava itse tapahtuman tuottamiseen, tekemiseen ja markki-nointiin mahdollisemman paljon, jotta se tavoittaisi nuoria mahdollisimman laa-jalti.

Ne nuoret, jotka toimivat toteuttajina ja ideoijina, kokevat osallisuuden merkittä-vämmäksi. Samalla juuri näiden nuorten sosiaalinen pääoma kehittyy osallisuus-ten ja toiminnan kautta. (Pietilä 2007, 76.)

Lähdeluettelo

Alasuutari, Pertti 1993. Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Eskola, Marjatta & Jauhiainen, Riitta 1993. Ryhmäilmiö. WSOY.

Gretschel, Anu & Kiilakoski, Tomi 2008. Lapset ja nuoret: kuntalaisia, subjekteja, toimijoita. Teoksessa Sosiaali- ja terveysministeriö (toim.) Lapsella on oikeus osallistua – Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2008. Helsinki: Yliopistopaino, 89.

Gretschel, Anu 2002a. Kunnallisen nuorten osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Gretschel Anu (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina – Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Kuntatalon paino, 50.

Gretschel, Anu 2002b. Kunta nuorten osallisuusympäristönä – Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin. Lievestuore: Jyväskylä University Printing House.

Gretschel, Anu 2002c. Helsingin malli. Helsingin nuorisosiainkeskuksen henkilöstölehti 2/2002, 17.

Kurki, Leena 2000. Sosiokulttuurinen innostaminen – Muutoksen pedagogiikka. Teoksessa Kurki Leena (toim.) Sosiokulttuurinen innostaminen – Muutoksen pedagogiikka. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Pietilä, Hanna 2007. ”Hyvää harjoitusta tulevaa varten” – Nuorten kokemuksia nuorisotilaosallisuuden askelmilta. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. Kuopion yliopisto. Pro gradu –tutkielma.

Saarela, Olli 2002. Lipposen työryhmä: kehitetään vahvan osaamisen alueita ja tiivistetään hallinnonalojen välistä yhteistyötä. Helsingin nuorisosiainkeskuksen henkilöstölehti 2/2002, 20.

Siurala, Lasse 2002. Helsingin malli. Helsingin nuorisosiainkeskuksen henkilöstölehti 2/2002, 3-5.

Tampereen Nuorisopalvelujen perehdyttämiskansio 2007.

Tervonen, Jussi 2009. Osallisuuden käsikirja. Ilmestyy 19.11.2009

Vilka Hanna & Airaksinen Tiina 2003. Toiminnallinen oppinäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

ELEKTRONISET LÄHTEET

Nuorisolaki 2006. Viitattu 14.10.2009.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>.

Tampereen Nuorisopalvelut 2009. Viitattu 11.5.2009.

<http://www.nuortentampere.fi/index/nuoret/nuorisopalveluttanaan.html>

Toimenpideohjelman johtoryhmä 2002. Raportti ”Toimenpideohjelma nuorten osallisuuden edistämiseksi”. Viitattu 7.10.2009.

www.edu.fi/attachment.asp?path=498,24009,24538,24539,70680,70771,70779,70981.

Liitteet

Liite 1: ChillHouse-markkinointivideo

Liite 2: Casting ChillHouse-haastatteluvideo

Liite 3: Työpajan rakenne

1. Alkupuhe

➤ Esittely

- keitä olemme, mitä olemme tekemässä ja miksi

➤ Työpajan esittely

- miten työpaja tulee etenemään. Pajan tapahtumat esitellään vaihe vaiheesta nuorille.

➤ ChillHouse-tapahtuman esittely

- Tapahtuma esitellään idealtaan nuorille. Millainen tapahtuma on kyseessä, kenelle se on tarkoitettu ja mitä siellä voi tehdä?

➤ Videon pohjustaminen

- Kerromme, mitä videossa tulisi tarkkailla. Miksi nuorten tulisi tarkkailla tapahtuman yleisilmettä, vetävyyttä, erilaisia toimintoja ja mahdollisia kehityskohteita.

2. ChillHouse-videon näyttäminen

➤ Kysymysten alustaminen ja avaaminen yhteisesti ennen päiväkirjahuoneeseen siirtymistä

- Näin nuoret saavat pohtia vastauksia jo etukäteen ja voimme avata kysymyksiä paremmin. Myös videokameralle vastaaminen hermostuttaa nuoria, joten näin he ovat jo valmiiksi ehtineet miettiä vastauksia.

3. Kysymysten esittäminen videoidussa päiväkirjahuoneessa

- Millainen mielikuva sinulle jäi ChillHouse-tapahtumasta videon perusteella?
- Mitä sinä haluaisit tehdä ChillHouse-tapahtumassa?
- Miten haluaisin osallistua ChillHouse-tapahtuman tekemiseen?

4. Suullisen palautteen kerääminen pajasta yhteisesti

Liite 4: Tilaajan arvio

Aihe ja tutkimuskysymykset ovat tekijöiden ja tilaajan yhdessä miettimiä ja tilaajan kannalta olennaisia. Tapahtuma on järjestetty vasta kerran, mutta koska siitä kaavaillaan vuosittaista, on tärkeää kerätä tietoa siitä, kuinka hyvin nuoret sen tuntevat ja millainen mielikuva heille on tapahtumasta jäänyt.

Lisäarvoa tutkimukseen tuo myös se, että siinä päästään hyödyntämään edellisen projektin tuotosta, eli nuorten tekemään markkinointivideota, joka oli hyvin onnistunut. Surullista olisi, jos tämä kovan työn tuloksena syntynyt hieno tuotos olisi jäänyt vain kaappiin makaamaan.

Nuorten osallisuus on tärkeä näkökulma kaikessa toiminnassamme ja haluamme osallistaa nuoria yhä enemmän tapahtumiemme suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. ChillHouse-tapahtumaan pyrimme erityisesti saamaan nuorisotaloillamme käyviä nuoria, joten siksi oli hyvä, että tämä tutkimus tehtiin juuri nuorisotilanuorten keskuudessa. Tilaajan toiveena on tietysti, että tutkimuksen kautta nousisi esiin uusia toteutuskelpoisia ideoita tulevaan tapahtumaan, mutta mahdollisesti myös työpajoissa olleista nuorista löytyisi innokkaita nuoria osallistumaan suunnitteluun laajemminkin. Toki pelkät työpajat jo itsessään ovat olleet tapahtumalle hyvää markkinointia, sillä pajat ovat näkyneet nuorisokeskusten arjessa varmasti niillekin nuorille, jotka eivät ole itse pajaan osallistuneet.

Pieni otos joissain nuorisokeskuksissa on harmillinen, sillä tokihan suurempi otos olisi tuonut enemmän ideoita ja vertailukohtia. On kuitenkin todettava, että tämä ei niinkään johtunut tekijöistä, vaan asioista ja olosuhteista, joihin he eivät ole itse voineet vaikuttaa.

On tärkeää, että Tampereen nuorisopalveluiden organisaatio sekä ChillHouse -tapahtuma ovat tutkimuksen tekijöille entuudestaan tuttuja, sillä muuten heillä ei välttämättä olisi pätevyyttä arvioida tutkimustuloksia niin syvällisesti, kuin heillä nyt on mahdollisuus osallistuttuaan itse hyvin läheisesti tapahtuman tekemiseen. Tilaajan kannalta tämän opinnäytetyön polku onkin ollut ihanteellinen: opiskelijat ovat tehneet aiemmin onnistuneen projektin työnantajalle aiemmin ja opinnäytetyön aihe on noussut edellisestä projektista, sekä oikeasta tarpeesta.

Tutkimuksen tuloksia tullaan siis hyödyntämään suoraan tulevan vuoden Chill-House -tapahtuman suunnittelussa ja markkinoinnissa.

Tätä kirjoittaessa en ole vielä nähnyt lopullista versiota tutkimuksen tuloksista analyseineen, mutta tulemme käymään tekijöiden kanssa loppupalaverin, jossa käydään läpi tuloksia, niitä selittäviä tekijöitä ja tekijöiden huomioita ja kehitysideoita.

Kaiken kaikkiaan tämä työpaja on tilaajan toiveiden mukainen, työelämälähtöinen ja erittäin hyödyllinen ja sen tekijöistä ei ole muuta kuin hyvää sanottavaa.